

ANTOINE de SAINT - EXUPERY

MALY KSIĄŻĘ

opracowanie lektury

Wybór materiałów i opracowanie: Krystian Ślęczka

I. O autorze.

Pisarz przyszedł na świat w Lyonie, w rodzinie arystokratycznej. Początkowo uczył się u jezuitów, w późniejszym natomiast czasie podejmował studia na architekturze w paryskiej Akademii Sztuk Pięknych. Już w swej dość wczesnej młodości przyszły autor *Małego Księcia* zafascynowany był lotnictwem, samą tą możliwością odrywania się i unoszenia ponad ziemią. Na przestrzeni lat 1921-1923 Saint-Exupéry odbywał służbę jako pilot lotnictwa wojskowego, natomiast od roku 1926 pracował będąc pilotem pocztowym. Te doświadczenia lotnicze, które zebrał wówczas, znalazły swe rzetelne odbicie w praktycznie jego całej twórczości literackiej – debiutem Saint-Exupéry'ego było bowiem opowiadanie zatytułowane *Lotnik* z 1926 roku, następnie opublikował w roku 1928 swój utwór *Poczta na południe*, z kolei w 1931 *Nocny lot*, czy też w 1942 *Pilot wojenny*. Wybuch II wojny światowej sprawił, że

twórca podjął służbę jako pilot wojskowy, natomiast po klęsce Francji udało mu się przedostać się do USA, gdzie przebywał następnie przez ponad 2 lata. W 1943 roku wreszcie ukazał się jego *Mały Książę*, alegoryczna i niebywała opowieść, utwór mówiący o chłopcu z asteroidy B-612, który przybywając na Ziemi odbywa rozmowy, na przykład z pewnym lotnikiem, opowiadając swe przygody i refleksje. Z punktu widzenia całokształtu twórczości pisarza istotny jest fakt, iż Saint-Exupéry treść swego dzieła zdołał ozdobić własnoręcznymi rysunkami, które wchodzą w świetną korespondencję z poetyckim językiem utworu. Po powrocie do Francji pisarz ponownie podjął się zadań wojskowych. Latał zatem bojowo, i w czasie jednej z misji, 31 lipca 1944 roku, zestrzelenie jego samolotu sprawiło, że autor *Małego Księcia* zginął.

Źródło: <https://zyciorisy.info/antoine-de-saint-exupery/>

II. Geneza utworu.

Utwór *Mały Książę* powstał podczas pobytu Saint-Exupéry'ego w Stanach Zjednoczonych, a dokładniej w Nowym Jorku. Pisarz wyjechał tam po zajęciu Paryża przez Hitlera, tak więc książka o najważniejszych wartościach, takich jak: miłość i przyjaźń powstawała w czasie najkrwawszego konfliktu zbrojnego XX wieku. Autor osobiście brał udział w lotach zwiadowczych na terenie Niemiec, widział śmierć i głód, angażował się też w potępienie hitlerowskiego barbarzyństwa. Główną akcją utworu, czyli wątek spotkania pilota i *Małego Księcia* rozgrywa się na pustkowiu – Saharze. Miejsce to było dobrze znane autorowi, ponieważ pracował jako pilot (głównie przewożąc pocztę) m. in. w Północnej Afryce.

Saint-Exupéry w całej swej twórczości poruszał istotne kwestie człowieczeństwa. Pisał o podstawowych wartościach, ponieważ tak rozumiał powołanie pisarza. Często odwoływał się do własnych doświadczeń, jednak w „*Małym Księciu*” uciekł od koszmaru wojny i stworzył oryginalny,

baśniowy świat, odwołując się do dziecięcej wyobraźni. Wybrał taki rodzaj opowieści, gdyż wydał mu się najbardziej odpowiedni dla przypomnienia wartości, które powinny kształtować najmłodszych, szczególnie w czasach powojennych. Zadeedykował ją swojemu przyjacielowi, Leonowi Worthowi, który z racji swego żydowskiego pochodzenia cierpiał prześladowania we Francji.

Źródło: <https://2l.pl/arttykul-31594.html>

III. Rodzaj i gatunek literacki.

RODZAJ LITERACKI: **epika**. GATUNEK: **powiastka filozoficzna, przypowieść, baśń**.

Rodzajem literackim Małego Księcia jest epika:

- Mamy tutaj narrację i jest ona pierwszoosobowa, czyli prowadzona w pierwszej osobie czasownika.
- Narratorem jest Pilot, który równocześnie jest jednym z bohaterów, czyli należy do świata przedstawionego i przedstawia wydarzenia ze swojego punktu widzenia.
- Mamy też wątki składające się na fabułę, czyli całość wydarzeń.
- Pojawiają się bohaterowie, a utwór, jak większość dzieł epickich, pisany jest prozą.

Gatunek literacki „Małego Księcia” jest trudniejszy do określenia, gdyż w zależności od tego, jak się go odczytuje, można wskazać w nim cechy baśni, cechy powiastki filozoficznej i cechy przypowieści.

Cechy baśni:

- Jest to pouczająca (zawierająca morał) historia napisana prostym językiem, zrozumiałym przez dzieci.
- Mamy tutaj elementy fantastyczne (np. planety, kosmiczną podróż) i postaci fantastyczne (Małego Księcia, Różę, Lisa, Żmiję).
- Pojawiają się rośliny i zwierzęta zachowujące się jak ludzie.
- Czas i miejsce akcji nie są dokładnie określone (rzecz dzieje się w XX wieku na pustyni, ale miejsca i czas związane z Małym Księciem nie są określone).
- Pojawiają się motywy charakterystyczne dla baśni – wędrówka (podróż Małego Księcia poprzez planety) i walka dobra ze złem (codzienne wrywanie przez Małego Księcia baobabów, których korzenie mogłyby rozsadzić planetę B-612).

Cechy powiastki filozoficznej:

- Prezentuje pewną ideę światopoglądową i moralną.
- Skłania dorosłego czytelnika do refleksji.
- Mówi o wartościach takich jak miłość, przyjaźń, odpowiedzialność.

- Ukazuje, dlaczego warto poszukiwać własnej drogi i jaki jest sens życia.

Cechy przypowieści:

- Ukazuje uniwersalne prawdy dotyczące życia ludzkiego.
- Posługuje się prostymi postaciami i historiami.
- Oprócz znaczenia dosłownego, ma również znaczenie ukryte – „Małego Księcia” można interpretować jako przypowieść o życiu ludzkim.

Źródło: <https://aniakubica.com/lektury/maly-ksiazek/>

IV. Czas i miejsce akcji.

Czas utworu nie jest dokładnie określony – dzięki obecności samolotu wiemy, że akcja toczy się w XX wieku i ma miejsce w ciągu ośmiu dni. Rozpoczyna się awaryjnym lądowaniem Pilota na pustyni Saharze, zaś kończy w chwili, gdy Mały Książę wraca na swoją planetę. Oprócz tego narrator wspomina swoje dzieciństwo, gdy miał sześć lat i podejmował pierwsze, niezrozumiane przez dorosłych próby rysunku, oraz opis życia Małego Księcia na planecie B-612, jego podróż po planetach i rok jego pobytu na Ziemi. Pod koniec narrator wyznaje, że od odejścia Małego Księcia minęło sześć lat.

Miejsca akcji natomiast to przede wszystkim Sahara, na której rozbił się Pilot, planeta B-612 oraz planety odwiedzane przez Małego Księcia podczas jego podróży, należące do Króla, Próznego, Pijaka, Bankiera, Latarnika i Geografa.

Źródło: <https://aniakubica.com/lektury/maly-ksiazek/>

V. Streszczenie utworu.

Utwór poprzedza **dedykacja autora** skierowana do jego najlepszego przyjaciela Leona Wertha („gdy był małym chłopcem”).

I: Narrator wspomina, że jako sześciolatek ujrzał w książce „Historie prawdziwe”, opisującej dziewczyną puszcę, węża boa połykającego drapieżne zwierzę. Stworzył wówczas swój pierwszy rysunek i spytał dorosłych, czy ich nie przeraża. Starsi dopatrywali się w nim kapelusza, więc naszkicował jego przekrój – był to wąż boa po połknięciu słonia. Powodowany sugestiami starszych porzucił malarską karierę. **Został pilotem** i wiele podróżował po świecie. Poznał wielu ludzi, którym pokazywał rysunek węża boa, jednak oni zawsze widzieli kapelusze. Rozmawiał więc z nimi o rzeczach poważnych, a nie o lasach dziewczycy lub gwiazdach.

II: Pilot prowadził samotne życie, aż do wylądowania **przed sześciu laty na Saharze**. Popsuł mu się motor i musiał sam zająć się jego naprawą. Zapasu wody miał na osiem dni. Zasnął, a nad ranem obudził go cienki głosik, mówiąc „*narysuj mi baranka*”. Pilot był bardzo zdziwiony, narysował potem **portret małego człowieczka**. Malec nie był przestraszony ani wycieńczony. Ponownie poprosił

o narysowanie baranka. Pilot przypomniał sobie, że nie potrafi rysować, ale chłopcu to nie przeszkadzało. Najpierw mężczyzna narysował „kapeluszy”, a Mały Książę powiedział, że węże boa są niebezpieczne, a słonie za duże. Pilot usiłował trzy razy narysować baranka, jednak żaden nie był odpowiedni. **Postanowił więc narysować skrzynię** i powiedział, że w niej znajduje się baranek – to bardzo chłopcu odpowiadało.

III: Dużo czasu upłynęło nim pilot zrozumiał, skąd przybył chłopiec. Malec zadawał wiele pytań, m. in. o samolot. Podsumował, że pilot **tak jak on spadł z nieba**. Zapytał z jakiej planety pochodzi, a następnie przyglądał się swemu barankowi. Stwierdził, że skrzynia będzie jego domkiem. Mężczyzna chciał dać mu palik i sznurek, jednak Mały Książę rzekł, że baranek nie odejdzie daleko, bo ma mało miejsca.

IV: Pilot wiedział, że Mały Książę pochodzi z bardzo małej planety. Podejrzewał, że jest to **gwiazda B-612**, która jedyny raz widziana była w 1909 roku przez tureckiego astronoma. Nikt jednak mu nie uwierzył, ze względu na jego dziwny strój. Gdy powtórzył wyniki swych badań w eleganckim ubiorze – uwierzono mu. Pilot wspominał, że **dorośli są zakochani w cyfrach**. Nie pytają jaki nowy przyjaciel ma głos, a ile ma lat i ile zarabia jego ojciec. Gdy opisuje im się jakieś piękne miejsce docenią je poznawszy jego cenę. Uwierzą w Małego Księcia, gdy dowiedzą się, że przybył z planety B-612, nie wystarczy im, że chłopczyk chciał mieć baranka. Narrator wspominał, że chciałby opowiedzieć o spotkaniu z Małym Księciem, **jakby to była baśń**. Ci, co dobrze znają życie, uwierzą mu. Po sześciu latach chciał opowiedzieć o chłopcu, by nie zapomnieć o przyjacielu. Wspominał, że kupił przybory do rysowania, by wzbogacić opowieść. Jego rysunki nie były idealne i nie potrafił już widzieć baranka przez ściany skrzynki.

V: W kolejnych dniach pilot dowiadywał się coraz więcej szczegółów o planecie i podróży Małego Księcia. Na przykład o **dramacie baobabów**. Mały zapytał, czy baranki jedzą baobaby. Pilot wyobrażając sobie wielkie drzewa stwierdził, że nawet stado słoni by im nie poradziło. Jednak zanim baobaby staną się drzewami są małe. Na planecie przybysza rosły rośliny pożyteczne oraz zielska. Najgorsze były baobaby, bo gdy w porę się ich nie wyrwało, to **zapuściłyby korzenie i rozsadziły planetę**. Codziennie rano zdyscyplinowany Mały Książę wyrwał baobaby. Nazywał to „toaletą planety”. Poprosił pilota, by ten narysował, jakim niebezpieczeństwem są baobaby i zaniedbanie wyrwania chwastów. Pilotowi udał się ten obrazek.

VI: Czwartego dnia pilot zrozumiał smutek Małego Księcia. Dowiedział się, **czym były dla niego zachody słońca**. Mógł oglądać je tak często, jak tylko chciał, przesuwając jedynie krzeselko o parę kroków. Pewnego dnia oglądał go czterdzieści trzy razy.

VII: Piątego dnia pilot odkrył kolejny sekret chłopca, który spytał go, czy baranki zjadają kwiaty. Następnie chciał się **dowiedzieć, po co różom kolce**. Lotnik, skupiony na naprawie, stwierdził, że to wyraz złośliwości kwiatów. Książę nie zgadzał się – uważał kwiaty za słabe i naiwne istoty, którym kolce dają wrażenie, że są groźne. Mężczyzna go zbywał, uważając za najważniejszą naprawę samolotu. Rozgniewało to Małego Księcia. Wspominał o człowieku o czerwonej twarzy, który **nie znał uczuć, zapachów, widoku gwiazd**. Dla niego był grzybem. Ze złością stwierdził, że poważną rzeczą jest posiadanie od tysiącleci kolców przez róże i ich walka z barankami. **Na jego planecie istniał jedyny kwiat, dzięki któremu do szczęścia wystarczało mu patrzenie w gwiazdy**. Gdyby kwiat został zjedzony – gwiazdy zgasłyby dla niego. Pilot porzucił swą pracę i pocieszył Małego Księcia, który rozplakał się.

VIII: Kwiaty na planecie Małego Księcia były skromne i żyły bardzo krótko. Pewnego dnia wykiełkował nieznaną krzak. Bardzo długo rozkwitał, co z uwagą śledził Książę. Nazwał kwiat zalotnicą. Róża urodziła się równocześnie ze słońce. **Książę docenił jej urodę.** Róża była próżna, jednak wzruszająca. Stawiała coraz to nowe żądania, uciekając nawet do naiwnych kłamstw. Celowo wpędzała go w wyrzuty sumienia, dlatego, mimo swego uczucia, Książę **przestał jej wierzyć** i czuł się nieszczęśliwy. Stwierdził, że powinien upajać się jej zapachem, a nie słuchać kwiatu. Docenić czyny – piękno i zapach – a nie słowa.

IX: Przed ucieczką z planety, do której chłopiec **wykorzystał odlot wędrownych ptaków**, wyczyścił dwa czynne wulkany i jeden wygasł. Wyrwał także ostatnie pędy baobabów. Przy pożegnaniu z kwiatem chciało mu się płakać. Róża przeprosiła go. Przyznała, że była niemądra i życzyła mu szczęścia. **Wyznała mu miłość** i kazała odlecieć. Nie bała się już przeciągów, ani dzikich bestii. Nakazała Księciu pośpiech – nie chciała, by widział, że płacze.

X: Mały Książę postanowił zwiedzić nieodległe planety, by zająć się czymś i czegoś nauczyć. Na pierwszej planecie mieszkał **majestatyczny Król**, który nazwał go swym poddanym. Był dumny, że może nad kimś panować. Cała planeta zajęta była przez jego gronostajowy płaszcz. Gdy Książę ziewnął, władca zakazał mu ziewania – zabraniała tego etykieta. Potem jednak rozkazał mu ziewnąć, lecz chłopcu odechciało się. Król chciał, by szanowano jego autorytet, **był władcą absolutnym, ale dobrym, więc wydawał rozsądne rozkazy.** Gdy Mały Książę chciał usiąść, nakazał mu to, podobnie jak zadawać pytania. Na planecie nie było nikogo, jednak władca uważał, że rządzi wszystkim, nawet ruchem ciał niebieskich. Wędrowiec poprosił go, by rozkazał słońcu zająć. Król przytoczył przykłady nierozsądnych rozkazów i wspominał, że **należy wymagać tego, co można otrzymać.** Zachód słońca miał być dopiero wieczorem. Mały Książę nudził się i chciał opuścić planetę. Król zaproponował mu posadę **ministra sprawiedliwości** – z braku innych poddanych **miał sądzić siebie**, co uważał za wielce trudne. Król wspominał o istnieniu starego szczura, którego mógł skazywać na śmierć i ułaskawiać. Mały Książę postanowił opuścić planetę, żegnany propozycją posady ambasadora.

XI: Kolejną planetę jaką odwiedził Mały Książę **zamieszkiwał Próżny**, który ucieszył się na widok wielbiciela. Poprosił, by gość zaklaskał, a wówczas kłaniał się swym śmiesznym kapeluszem. Po pięciu minutach zabawa ta znudziła się podróżnikowi. Próżny nie usłyszał pytania, co Książę ma zrobić, by kapelusz spadł – był **otwarty jedynie na pochwały.** Uważał, że jest najpiękniejszy i najmądrzejszy na planecie, mimo że nikogo poza nim nie było. Chłopiec uznał, że to śmieszne.

XII: Na następnej planecie wędrowiec spotkał Pijaka. Ujrzał człowieka siedzącego przed pustymi i pełnymi butelkami. **Pijak rzekł, że pije. Pije, aby zapomnieć. Pragnie zapomnieć że się wstydzi, a wstydzi się, że pije.** Zasmuciło to Małego Księcia.

XIII: Na czwartej planecie bohater **spotkał Bankiera.** Zwrócił mu uwagę, że jego papieros zgasł, jednak człowiek zajęty był dodawaniem. Wciąż liczył, dochodząc do niebagatelnych sum. Uważał się za człowieka poważnego. Od wielu lat zajmował się liczeniem gwiazd, nie miał czasu na marzenia. Uważał, że je posiada, a dzięki bogactwu może kupować inne gwiazdy. Stwierdził, że skoro nikt wcześniej nie pomyślał, **by zagarnąć gwiazdy, należą one do niego.** Bankier zapisywał ilość przeliczonych gwiazd i chował kartkę z ich liczbą do banku. Mały Książę stwierdził, że posiada różę i wulkany, dla których **jest „pożyteczny”.** Bankier zaś nie potrafił odpowiedzieć, jaką korzyść miały dla niego gwiazdy.

XIV: Na piątej, najmniejszej planecie **znajdowała się lampa uliczna i Latarnik**. Mały Książę nie rozumiał sensu istnienia Latarnika, jednak jego praca wydała się mu pożyteczna, ponieważ czynił ładną rzecz. Swoje zajęcie – zapalanie i gaszenie lampy - Latarnik wytłumaczył rozkazem. Wiele lat temu miał on sens, jednak jego planeta z czasem zaczęła obracać się coraz szybciej i nie miał czasu na odpoczynek. **Jedna minuta odpowiadała jednemu miesiącowi**. Podróżnik poradził mu, by kroczył przez planetę, a wówczas cały czas będzie na niej trwał dzień, nie mógłby jednak wówczas spać. Bohaterowi podobała się napotkana postać, bo nie zajmowała się wyłącznie sobą. Imponowała mu przeogromna ilość zachodów słońca.

XV: Na szóstej planecie chłopiec **spotkał Starszego Pana**. Była ona dziesięć razy większa od poprzednich. Gospodarz opracowywał wielkie księgi. Przedstawił się jako geograf. Nie wiedział, czy na jego planecie są oceany i góry, ponieważ brakowało mu badaczy. Nie opuszczał swego biura, był poważny i nie zajmował się łażkowaniem. Zaczął wypytywać Małego Księcia o jego planetę. O kwiecie nie chciał słyszeć, bo **kwiaty były „efemeryczne”**. Geografia zajmowała się rzeczami wiecznymi, a nie „zagrożonymi bliskim unicestwieniem”, takimi jak róża. Mały Książę odczuł żal. Naukowiec polecił mu odwiedzenie Ziemi.

XVI: Narrator przedstawia Ziemię w liczbach – zamieszkuje ją stu jedenastu królów, siedem tysięcy geografów, wielu bankierów, pijaków i próżnych, a także cała armia latarników, którzy codziennie wykonywali swą pracę od Nowej Zelandii i Australii po Amerykę Północną. **Ludzi było dwa miliardy**.

XVII: Narrator wspominał, że tak naprawdę ludzie nie zajmowali dużo miejsca – można było ich zgromadzić na jednej z wysepek Oceanu Spokojnego. Jednak dorośli wierzyli, że są tak wielcy, jak baobaby. Mały Książę na Ziemi **przywitał się ze żmiją**, która potwierdziła, że jest na pustyni w Afryce. Pokazał jej swą planetę i wspominał o problemach z różą. Wędrowiec tęsknił do ludzi, a wąż wspominał, że wśród nich także jest się samotnym. Zwierzę wspomniało o swej potędze – **mogła odsyłać każdego tam, skąd przybył**. Zaofiarowała w przyszłości swą pomoc, gdyby zatęsknił za planetą.

XVIII: Na pustyni Mały Książę spotkał jeden, marny kwiat. Spytał go o ludzi. Kwiat widział niegdyś karawanę. Stwierdził, że ludźmi miota wiatr, gdyż nie mają korzeni.

XIX: Mały Książę wspinał się na górę, by obejrzeć planetę. Powiedział „Dzień dobry” i odpowiedziało mu echo. Stwierdził, że planeta jest sucha, spiczasta i słona, a ludziom brak wyobraźni, bo powtarzają to, co się do nich mówi. Róża zawsze mówiła pierwsza.

XX: Chłopiec długo wędrował, aż trafił do ludzi. Znalazł się w ogrodzie pełnym róż. Poczuł się bardzo nieszczęśliwy, bo jego róża zapewniała go, że jest jedyna na świecie, a w ogrodzie było pięć tysięcy podobnych kwiatów. Towarzyszyło mu rozczarowanie, bo miał zwykłą różę. Nie był potężnym księciem. Zapłakał.

XXI: Pojawił się lis. Nie mógł jednak bawić się z podróżnikiem, bo nie był oswojony. Mały Książę pragnął przyjaźni. Lis wytłumaczył, że „oswoić” znaczy „stworzyć więzy”. Wspominał, że książę jest dla niego zwykłym chłopcem i nie potrzebują się, jednak gdy oswoiłby go, byłby dla niego jedyny na świecie. Jego życie było jednostajne, więc poprosił, by Mały Książę go oswoił. Wówczas łany zboża kojarzyłyby mu się z jego włosami. Stwierdził, że ludzie nie mają czasu na „oswajanie” i są przyzwyczajeni do gotowych rzeczy. Tłumaczył bohaterowi, na czym polega „oswajanie”. Wspominał,

że musi to przebiegać według określonego obrządku. Obrządek pozwala, by dni różniły się między sobą. Z czasem książę oswoił lisa, a gdy nadszedł dzień rozstania było mu smutno. Udał się do róż i stwierdził, że nie mają wartości, bo nie zostały oswojone. Były próżne. Jego róża była wyjątkowa. Przed odejściem lis zdradził mu tajemnicę: „[...] *dobrze widzi się tylko sercem. Najważniejsze jest niewidoczne dla oczu.*” Każdy staje się odpowiedzialny za to, co oswoił, a Mały Książę był odpowiedzialny za różę.

XXII: Mały Książę spotkał Zwrotniczego. Powiedział, że sortuje paczki podróżnych. Kieruje też ruchem pociągów. **Ludzie przemieszczali się we wszystkie strony**, ponieważ zawsze się im wydawało, że w nowym miejscu będzie im lepiej. Mały Książę rzekł, że jedynie dzieci wiedzą czego szukają.

XXIII: Następnie bohater spotkał Kupca sprzedającego **pigułki zaspokajające pragnienie**. Naukowcy udowodnili, że zażywając je oszczędza się pięćdziesiąt trzy minuty w tygodniu. Chłopiec stwierdził, że gdyby miał tyle czasu, powolutku poszedłby do studni.

XXIV: Ósmego dnia pobytu na pustyni pilot wysłuchał historii o Kupcu. Jego zapasy wody kończyły się. Stwierdził, że Mały Książę nie odczuwał głodu i pragnienia. Wyruszyli jednak **na poszukiwanie studni**. Byli wyczerpani. Malec popatrzył z tęsknotą w gwiazdy. Podziwiali pustynię. Upiększała ją tajemnica. Coś, co było niewidzialne. Pilot wziął Małego Księcia na rękę. **Nad ranem odnalazł studnię.**

XXV: Mały Książę ucieszył się z nietypowej studni. Pilot wyciągnął wiadro wody, a wówczas studnia zaśpiewała. Ofiarował wodę Małemu Księciu, a ten przyjął ją jak **podarek sprawiający sercu radość**. Stwierdził, że ludzie hodują tysiące róż i nie znajdują tego, czego szukają. Nie potrafią szukać sercem. Chłopiec poprosił pilota o narysowanie kagańca dla baranka – czuł się odpowiedzialny za bezpieczeństwo swej róży. Śmiał się z obrazków namalowanych przez pilota. **Zbliżała się rocznica przybycia Małego Księcia na Ziemię.** Powrócił w pobliże miejsca, gdzie spadł. Pilot czuł niepokój, zaś podróżnik poprosił go, by powrócił do niego nazajutrz.

XXVI: Mały Książę siedział na ruinach muru i z kimś rozmawiał. Umawiał się z kimś na nocne spotkanie. Spytał, czy stworzenie ma mocny jad. **Pilot dostrzegł w końcu żmiję**, jednak nie zdążył jej zabić. Podniósł gorączkującego chłopca. Ten cieszył się, że udało mu się naprawić motor. Sam także wybierał się w podróż. Mijał rok od przybycia na Ziemię. Książę wspominał o kwiecie i swej gwiazdzie. Odtąd pilot patrząc w gwiazdy miał myśleć o małym przyjacielu, który miał śmiać się do niego z jednej z gwiazd. Pilot miał także śmiać się na widok gwiazd i słyszeć **dźwięk pięciuset milionów dzwoneczków**. Mały Książę nie chciał, by przyjaciel patrzył, jak odchodzi. Wieczorem wymknął się. Gdy pilot go dogonił widział, że malec się boi. **Postąpił jednak krok naprzód, pozwolił ukąsić się żmii i osunął się na ziemię.**

XXVII: Pilot nie wspominał nikomu o swym spotkaniu. Minęło od niego sześć lat. Zastanawiał się, jak sobie radzi książę na swej planecie. **Martwił się o los róży i baranka.** Zapomniał narysować rzemyka do kagańca. Narrator na koniec narysował pustynny krajobraz i poprosił, by czytelnicy, gdy będą przemierzać afrykańską pustynię, zatrzymali się na chwilę pod gwiazdą. Jeśli pojawiłby się mały jasnowłosy chłopczyk, mają mu dać znać.

VI. Plan wydarzeń.

1. Wspomnienia Pilota z dzieciństwa.
2. Awaryjne lądowanie na pustyni.
3. Pilot poznaje Małego Księcia.
4. Dzieje Małego Księcia:
 - a) Opowieść o życiu na asteroidzie B 612.
 - b) Pojawienie się róży.
 - c) Troska Małego Księcia o kwiat.
 - d) Decyzja opuszczenia asteroidy B 612.
 - e) Pożegnanie z różą.
 - f) Spotkanie z Królem.
 - g) Rozmowa z Próżnym.
 - h) Wizyta na planecie Pijaka.
 - i) Rozmowa z Bankierem.
 - j) Spotkanie z Latarnikiem.
 - k) Wizyta na planecie Geografa.
 - l) Pojawienie się Małego Księcia na Ziemi.
 - m) Rozmowa z wężem.
 - n) Mały Książę w ogrodzie z różami.
 - o) Rozczarowanie.
 - p) Oswajanie Lisa.
 - q) Rozmowa ze Zwrotniczym.
5. Pilot i Mały Książę udają się na poszukiwanie studni.
6. Znalezienie studni.
7. Decyzja o powrocie na asteroidę B 612.
8. Mały Książę prosi o pomoc węża.
9. Pożegnanie z Pilotem.
10. Odejście Małego Księcia.

Źródło: <https://klp.pl/maly-ksiaze/a-8303.html>

VII. Problematyka.

Powiatka filozoficzna Antoine'a de Saint-Exupéry'ego *Mały Książę* zapisała się w kanonie światowej literatury. Dzieło porusza **uniwersalną tematykę**, która pozostaje aktualna, chociaż od jego wydania upłynęło osiemdziesiąt lat. Opowiada o przyjaźni, miłości oraz zepsuciu moralnym świata osób dorosłych.

W utworze dochodzi do **zderzenia dwóch światów: dzieci i ludzi dorosłych**. Mały Książę podróżował po nieznanach planetach, aby dowiedzieć się prawdy na temat świata i ludzi. Poznał króla, pyszałka, pijaka, biznesmena, latarnika i geografa. Świat osób dorosłych został przedstawiony w negatywnym świetle. Mieszkańcy kolejnych planet reprezentowali **różne typy ludzkie**. Kierowali się żądzą władzy, materializmem, próżnością, brakiem wyższych wartości oraz nałogami. Nie byli zdolni do altruizmu ani poświęcenia na rzecz drugiego człowieka. Ich egzystencja była w gruncie rzeczy pozbawiona sen-

su, dlatego podążali za schematami, aby uporać się z uczuciem pustki. Nawet latarnik, który został oceniony pozytywnie, spędzał całe dnie na zapalaniu i gaszeniu latarni. De Saint-Exupéry przedstawił świat dzieci jako lepszy i bardziej prawdziwy od racjonalnej rzeczywistości osób dorosłych. Mały Książę był przeciwieństwem spotykanych przez siebie ludzi. Irytowało go, gdy dorośli twierdzili, że zajmują się poważnymi sprawami. Ich zdaniem, na uwagę zasługiwały wyłącznie wartości materialne i obowiązki.

Mały Książę żył inaczej. Na pierwszym miejscu stawiał przyjaźń i miłość. Potrafił dostrzec piękno nawet w niepozornych miejscach. Pustynia była dla niego wspaniała, ponieważ znajdowała się na niej studnia, gwiazdy go zachwycały, gdyż gdzieś wśród nich była jego ukochana róża. **Pośrednikiem między światem dorosłych i dzieci był pilot**, który pełnił rolę narratora. Posiadał szeroką wiedzę o świecie i obracał się w środowisku poważnych ludzi. Zachował jednak dziecięcą wrażliwość i potrafił zrozumieć sposób myślenia najmłodszych. Pilot nie wywyższał się, chociaż czasem skupiał się na naprawie samolotu, co irytowało Małego Księcia. Bohaterowie uczyli się od siebie nawzajem, żaden z nich nie stawiał się ponad drugim.

Powiastrka porusza również **tematykę więzi międzyludzkich**. Autor opisał proces dojrzewania do odpowiedzialnej miłości i przyjaźni. Ważną rolę odgrywają postaci symboliczne: róża i lis. Podróż Małego Księcia sprawiły, że dowiedział się wiele o świecie i ludziach, dzięki czemu przeszedł wewnętrzną przemianę. Kochał różę, ale początkowo jej nie rozumiał. Kwiat był kapryśny i niejednokrotnie traktował go w nieprzyjemny sposób. Ta sytuacja była dla Małego Księcia bodźcem do wyruszenia w podróż. Gdy dotarł na Ziemię, spotkał lisa. Zwierzę nauczyło go wiele na temat przyjaźni. Jej początki porównał do **procesu osvajania dzikiego zwierzęcia**. Mały Książę zdał sobie sprawę, że jego róża jest wyjątkowa, ponieważ poświęcił jej czas. Inne kwiaty, rosnące w ogrodzie różanym, mogły być równie piękne, ale to nie miało znaczenia. Lis wyjaśnił chłopcu, że **najważniejsze jest niewidoczne dla oczu**. Jest to jeden z aforyzmów, który na stałe zapisał się w języku. Mały Książę nauczył się, że należy brać odpowiedzialność za osoby, które się „oswoiło”. Postanowił więc wrócić na swoją planetę, aby opiekować się różą. Był w stanie zdecydować się na najwyższe poświęcenie - zgodził się, aby ukąsił go jadowny wąż.

Powiastrka skłania do przemyśleń na temat życiowych priorytetów. Można skupiać się na kwestiach materialnych i szczerzyć się, że jest się poważnym człowiekiem, ale postępując w ten sposób można wiele stracić. Biznesmen był tak skupiony na swoich rachunkach, że od pięćdziesięciu lat nie robił nic innego. Mały Książę uważał, że najważniejsze są miłość i przyjaźń.

Źródło: https://poezja.org/wz/interpretacja/4064/Maly_Ksiaze_problematyka

VIII. Bohaterowie.

- **Pilot** – narrator, dorosły człowiek z duszą dziecka, który po rozbiciu się na pustyni spędza czas z poznanym tam Małym Księciem.
- **Mały Książę** – mieszkaniec malutkiej planety B-612, który wyrusza w podróż, odwiedza kolejne planety i ląduje na Ziemi.
- **Róża** – piękna, delikatna i kapryśna ukochana Małego Księcia, mieszkająca na planecie B-612.

- **Żmija** – pierwsze stworzenie spotkane przez Małego Księcia na Ziemi. Wie dużo o naturze ludzi, o samotności i śmierci. Proponuje bohaterowi pomoc wtedy, gdy będzie on gotowy.
- **Lis** – potrzebuje przyjaciela, aby odmieniło się jego monotonne życie. Tłumaczy chłopcu, co to znaczy oswoić i uświadamia, że jego Róża jest przez niego oswojona, więc Mały Książę jest za nią odpowiedzialny.

Mieszkańcy planet odwiedzonych przez Małego Księcia:

- **Król** desperacko pragnął rządzić, nawet pomimo tego, że nie miał poddanych. Miał o sobie wysokie mniemanie i oszukiwał sam siebie, że ma pełną władzę. Symbolizował pragnienie nieograniczonej władzy.
- **Próżny** nie chciał odpowiadać na pytania Małego Księcia, pragnął jedynie być oklaskiwanym i podziwianym, nawet pomimo tego, że nie było nikogo, kto by to robił. Jego postawa symbolizuje próżność i zarozumiałość.
- **Pijak** siedział przy stole pełnym pustych butelek i pił. Na pytanie, dlaczego to robi, odpowiedział, że pije, żeby zapomnieć, że się wstydzi, że pije. Symbolizuje uzależnienia, brak nadziei i brak pracy nad sobą.
- **Bankier** obsesyjnie liczył gwiazdy, uważając je za swoją własność, ponieważ pierwszy uznał, że są jego. Nie widział absurdalności swojego zachowania. Jego postawa symbolizuje chciwość i materializm.
- **Latarnik** całkowicie poświęcił swoje życie pracy i co minutę zapalał i gasił latarnię na swojej planecie, nie kwestionując sensu tej czynności. Jest symbolem przesadnej obowiązkowości i bezużytecznej pracy.
- **Geograf** uważał się za naukowca, jednak bez badaczy nie wiedział, czy na jego planecie znajdują się morza i oceany. Symbolizuje powierzchowną wiedzę i niechęć do samodzielnego poznawania świata.

Źródło: <https://aniakubica.com/lektury/maly-ksiaze/>

IX. Symbolika.

W utworze występuje wiele symboli, czyli obrazów i elementów mających dodatkowe, ukryte znaczenia:

- Róża – piękno, kobiecość, delikatność, kapryśność, skłonność do manipulowania;
- Lis – przyjaźń, zależność, odpowiedzialność za drugą osobę;
- Żmija – wiedza, śmierć i sprawy ostateczne;
- Baobaby – zło, małe zaniedbania prowadzące do katastrofy;
- Studnia – woda, życie, ratunek.

Utwór prezentuje też problemy ludzkie ukazane za pomocą mieszkańców planet:

- Król – nieracjonalna żądza władzy, nawet jeśli władza jest tylko pozorem;
- Pyszny – egoizm, przekonanie o własnej wyjątkowości i wartości;
- Bankier – chciwość i chorobliwa chęć posiadania;
- Latarnik – pracoholizm, bezużyteczna praca;
- Pijak – zaklęty krąg uzależnień i niemożność stawienia czoła problemowi;
- Geograf – powierzchowność, zaufanie do liczb, bezmyślność.

Źródło: <https://aniakubica.com/lektury/maly-ksiaze/>

X. Wątki.

W utworze Antoine'a de Saint-Exupéry'ego „Mały Książę” można wyróżnić trzy wątki:

1. Wątek realistyczny – związany z losami Pilotą, który zmuszony jest awaryjnie lądować na Saharze i zdany wyłącznie na siebie, podejmuje próby naprawienia samolotu. Osiem dni, spędzonych na pustyni, umożliwia mu poznanie historii Małego Księcia.

2. Wątek baśniowy – związany z postacią Małego Księcia, przybysza z asteroidy B 612 i jego roczną wędrówką po różnych planetach i Ziemi. Rozmowy z Pilotem służą przede wszystkim wyeksponowaniu przemyśleń, dotyczących szczęścia i cierpienia, życia i śmierci, samotności i przyjaźni oraz poczucia odpowiedzialności za innych.

3. Wątek psychologiczny – dotyczy przemiany duchowej i dojrzewania Małego Księcia w ciągu rocznej wędrówki po wszechświecie. Mały Książę zaczyna uświadamiać sobie, jaką rolę w jego życiu spełniała róża i czym była tak naprawdę odpowiedzialność za istotę, którą obdarzył uczuciem. Proces dojrzewania chłopca polegał na skonfrontowaniu jego marzeń i wyobrażeń ze światem dorosłych oraz na poszukiwaniu tak ważnych wartości, jak: przyjaźń, miłość i odpowiedzialność.

Źródło: <https://klp.pl/maly-ksiaze/a-8305.html>

XI. Motywy literackie.

Małego Księcia możesz wykorzystać w tematach prac dotyczących m.in.:

- miłości,
- przyjaźni,
- samotności,
- wyobraźni,
- śmierci,
- podróży,
- przemiany bohatera,
- władzy, próżności, nałogów, chciwości.